

מספר הקורס: 1070003

שם הקורס בעברית: הדיאלוג החז"לי: עריכה ומשמעות בתלמוד הבבלי

שם הקורס באנגלית: Rabbinic Dialogue: Redaction and Meaning in the Babylonian Talmud

שנה"ל: תשפ"ג

שם המרצה: ד"ר עידו חברוני

שם תכנית הלימודים: התוכנית הבינתחומית בפילוסופיה והגות יהודית

סיווג הקורס: שו"ס

משך והיקף הקורס: סמס' א, 4 ש"ש

נקודות זכות אקדמיות: 4

דרישות קדם: מבוא לספרות חז"ל

מועד שעות הקבלה: סמס' א, ימי שני 13:00-15:00

פרטי קשר של המרצה: idoh@shalem.ac.il

מטרות הקורס:

התלמוד הבבלי, ספר היסוד של היהדות הרבנית, בנוי מרמות שונות של דיאלוגים: הוא מאגד בתוכו דעות שונות ומנוגדות, שכבות היסטוריות שונות, עולמות רעיוניים רחוקים (מתוך העולם היהודי ומחוצה לו), והוא שוזר ז'אנרים נרטיביים שונים, שהבולטים ביניהם מכונים באופן מסורתי "הלכה" ו"אגדה". בסיום הקורס ידעו הסטודנטים לזהות את מבנה הסוגיה לפענח את המשמעויות העולות מהדיאלוג התלמודי, ויכלו לכתוב עבודה סמינריונית על בסיס הביבליוגרפיה שקראנו במהלכו.

תיאור הקורס:

במסגרת הקורס נלמד להכיר את עבודת העורכים - יוצרי הדיאלוג התלמודי - ונתוודע לתיאוריות השונות ולכלים שהן מספקות לנו לפענוח משמעות היחידות הערוכות. הקורס בנוי ממפגש שבועי כפול (4 שעות אקדמית). פתיחת כל מפגש תוקדש לדיון על הקריאה התיאורטית השבועית, ורובו יוקדש לסדנה שבה ניישם בחברותות ובכיתה את הכלים שרכשנו על סוגיות נבחרות מהתלמוד הבבלי.

חובות הקורס והרכב הציון בקורס:

הצגת סיכום ותגובה לאחת הקריאות התיאורטיות: 10%

למידה בחברותות: 10%

מטלת סיכום: יישום אחת התיאוריות שנלמדו על טקסט תלמודי שלא למדנו. היקף של 5,000-6,000 מילים: 80%

- ציון עובר בקורס: 60
- יש לקרוא את קריאת החובה לקראת כל שיעור רלוונטי.

פירוט השיעורים (מפגשים), הנושאים הנלמדים בכל שיעור וקריאת החובה והקריאה המומלצת בכל שיעור:

שיעורים מס' 1-2

נושא השיעור: פתיחה, מתודולוגיה, יסודות

שיעורים מס' 3-4

נושא השיעור: מהיסטוריה לספרות

קריאת חובה: גדליה אלון, תולדות היהודים בארץ-ישראל בתקופת המשנה והתלמוד ב (תל אביב: הקיבוץ המאוחד, תשט"ז), עמ' 65-66; יונה פרנקל, סיפור האגדה – אחדות של תוכן וצורה (תל אביב: הקב"מ, 2001), עמ' 11-50.

קריאה מומלצת: שמא פרידמן, "לאגדה ההיסטורית בתלמוד הבבלי", סוגיות בחקר התלמוד הבבלי: אסופת מחקרים בענייני מבנה, הרכב ונוסח (ניו יורק וירושלים: מכון שוקן למחקר היהדות שליד בית המדרש לרבנים באמריקה, תש"ע), עמ' 389-492.

שיעורים מס' 5-6

נושא השיעור: הקשרים ופרשנות

קריאת חובה: עפרה מאיר, "השפעת מעשה העריכה על השקפת העולם של סיפורי האגדה", טורא ג (1994), עמ' 67-84.

עפרה מאיר, "הסיפור תלוי ההקשר בתלמוד", ביקורת ופרשנות 20 (תשמ"ה), עמ' 103-119.

שיעורים מס' 7-8

נושא השיעור: עריכה ומשמעות

קריאת חובה: ג'פרי רובינשטיין, סיפורים תלמודיים - אומנות הסיפור, עריכה ותרבות, תרגם עומרי שאשא (באר שבע: אוניברסיטת בן גוריון, 2021), עמ' 62-13.

קריאת רשות: שמא יהודה פרידמן, "פרק האישה רבה בבבלי בצירוף מבוא כללי על דרך חקר הסוגיה", מחקרים ומקורות א (ניו יורק, תשל"ח), עמ' 283-322.

דוד וייס הלבני, "עיונים בהתהוות התלמוד", סידרא כ (2005), עמ' 169-117.

שיעורים מס' 9-10

נושא השיעור: חוק וסיפור

קריאת חובה: רוברט קאבר, נומוס ונראטיב, תרגם אביעד שטיר (ירושלים: הוצאת שלם, 2012), עמ' 20-1.

קריאת רשות: Steven D. Fraade, "Nomos and Narrative Before Nomos and Narrative," *Yale Journal of Law and the Humanities* 17 (2005), p. 81-96.

שיעורים מס' 11-12

נושא השיעור: פואטיקה תרבותית

קריאת חובה: דניאל בויארין, הבשר שברוח - שיח המיניות בתלמוד (תל אביב: עם עובד, 1999), עמ' 38-11.

שיעורים מס' 13-14

נושא השיעור: הלכה ואגדה 1

קריאת חובה: B.S. Wimpfheimer, *Narrating the Law – A Poetics of Talmudic Legal Stories* (Philadelphia: Pennsylvania State University Press, 2011), pp. 9-40.

שיעורים מס' 15-16

נושא השיעור: הלכה ואגדה 2

קריאת חובה: דניאל בויארין, "'זיווג מפלצתי של חלקים זרים זה לזה': התלמוד כסטירה מניפאית", תיאוריה וביקורת 35 (סתיו 2009), עמ' 56-37.

קריאת רשות: Daniel Boyarin, *Socrates and the Fat Rabbis* (Chicago and London: The University of Chicago Press, 2009).

שיעורים מס' 17-18

נושא השיעור: העריכה כרומן שרשרת

קריאת חובה: שרגא בר־און, "בין תלמוד תורה לצדק חברתי באגדה תלמודית אחת", ראשית ד (תש"ף), עמ' 103-80.

שיעורים מס' 19-20

נושא השיעור: מדרש 1

קריאת חובה: James L. Kugel, "Two Introductions to Midrash," in: Geoffrey H. Hartman and Sanford Budick (eds.), *Midrash and Literature* (New Haven and London: Yale University Press, 1986), pp. 77-101.

שיעורים מס' 21-22

נושא השיעור: מדרש 2

קריאת חובה: דניאל בויארין, מדרש תנאים - אינטרטקסטואליות וקריאת מכילתא (ירושלים: מכון שלום הרטמן, 2011), עמ' 71-46.

שיעורים מס' 23-24

נושא השיעור: הלכה ואגדה 3

קריאת חובה: עידו חברוני, "מסע האנטי-גיבור: פנטסיה, מיתולוגיה ואסכטולוגיה בסיפורי רבה בר בר חנה (בבלי בבא בתרא עג ע"ב - עד ע"א)" (forthcoming). יהיה זמין במודל של הקורס.

שיעורים מס' 25-26

נושא השיעור: סיכום